

# НАРОДНА СКУПШТИНА

## СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА



ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 ДИИ. МЕСЕЧНО

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0.40 ДИИ.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЈЗА 15 ДИИ. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ђирић.

БРОЈ 12

УТОРАК 11 ДЕЦЕМБРА 1890

Година I

### 18 САСТАНАК

27 новембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Паја Вуковић

СЕКРЕТАР

Ранко Петровић

(НАСТАВАК)

Известилац Ранко Петровић прочита извештај (види стр. 153) одбора о предлогу Михајла Ристића и другова: о укидању 4. тачке закона о санитарској струци, да се преко тога пређе на дневни ред и о предлогу Ристе Поповића и другова: о допуни чл. 7. закона о монополу соли, да се отворе солски магацини у Великом Градишту и у Пожаревцу, да се упути државном Савету на оцену.

Потпредседник — Нико се господо не јавља за реч. Стављам на решење. Само да упитам скупштину жели ли да донесе одлуку засебно о првом и другом предмету или о целокупном мишљењу одборовом, дакле за оба предмета. Ја мислим да скупштина донесе одлуку за оба предмета (Скупштина се слаже).

Дакле ја ћу ставити овако питање: ко је за то да се прими извештај одборски нека седи а ко је противан нека устане? (Већина седи).

Према томе преко предлога Михајла Ристића прелази се на дневни ред а предлог Ристе Поповића упућује се Државном Савету.

Пошто је овим исцрпљен дневни ред, данашњи састанак закључујем. А кад буде одбор тогов са којим предметом онда ће се објавити кад ће бити седница. За сад нису одбори ништа спремили за рад. Чланове одбора молим да дођу после подне да раде.

Састанак је трајао до 11 $\frac{1}{2}$  часова пре подне.

### 19 САСТАНАК

30 новембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Никола Пашић

СЕКРЕТАР

Др. Станојло Вукчевић

Почетак у 10 часова пре подне.

Присутна су била сва господа министри.

Председник — Скупштинска је седница отворена. Изволте чути протокол 18 редовног састанка.

Секретар Вит. Младеновић — Прочита протокол тог састанка.

Председник — Има ли ко од г. г. посланика да примети што на састав протокола?

Панта Срећковић — Ја сам исправио једну погрешку, која је била у једном предлогу закона. Тамо су била потписана имена чланова финансијског одбора, а моје име није било. Ја сам казао да и моје име треба да буде потписано, јер сам и ја једногласно усвојио тај предлог. — Ја нисам ништа бранио.

Секретар Вит. Младеновић — Ја сам казао да сте бранили предлог закона о повластици.

Панта Срећковић — Није реч о повластици. Ја сам само приметно, да моје име није потписано на предлогу закона, а треба да буде, јер сам и ја једногласно усвојио предлог закона.

Секретар — Прима примедбу и учиниће исправку.

Председник — Пошто се више нико не јавља за реч, стављам на гласање: Усваја ли Скупштина прочитани протокол? — (Усваја).

Њено Величанство Краљица мати изволела је упутити једну молбу Скупштини. Пошто се у тој молби говори о деликатним питањима, то се на захтев владе, претвара у тајну седницу. Молим публику да се изволи удалити.

Велизар Кундовић — Не може бити говора о тајној седници, док се та молба прво не упути одбору и кад се врати из одбора, онда ће о томе бити и речи. Такав је ред по пословнику.

Председник — По закону о пословном реду може бити тајна седница. (Чује се: кад год влада захте).

(Пошто се удалеше сви који нису посланици наста тајна седница).

Скупштина је у тајној седници донела ову резолуцију:



„Пошто нема закона, на основу које га би Народна Скупштина могла да цени и доноси одлуку о предмету ове жалбе, пошто даље оно, што је и у колико је о томе одређено Уставом, не подлежи решавању редовне Народне Скупштине — то Народна Скупштина ову жалбу није могла узети у поступак, него прелази преко ње на дневни ред.

„Но у исто време Народна Скупштина, побуђена овим актом, изјављује жељу, да Влада у споразуму са Краљевским Намесништвом настане, да се отклоне штетне последице, које размирица Краљевских родитеља доноси по интересе земље и углед престола.“

Састанак је трајао до 2 часа после подне.

## 20 САСТАНАК

1 децембра 1890 год. у Београду.

ПРЕСЕДАВАО ПРЕСЕДНИК

**Никола Пашић**

А ЗА ТИМ ПОТПРЕСЕДНИК

**Паја Вуковић**

СЕКРЕТАР

**Витом. Младеновић**

Почетак у 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> часова пре подне

Присутна су била господа министри: унутрашњих дела и правде.

**Председник** — Скупштинска је седница отворена.

Изволте чути протокол 19 редовног састанка.

**Секретар Ст. Вукчевић** прочита протокол тог састанка.

**Председник** — Поштованим посланицима познато је, да смо јуче скупштинску јавну седницу претворили у тајну седницу ради решења по молби Њен. Вел. Краљице Матере. Пошто је свршен претрес у тајној седници, донета је једна резолуција, за коју је решено, да се саопшти у јавној седници. Изволте, макле, чути ту резолуцију.

**Секретар Л. Лазаревић** прочита резолуцију донесену у тајној скупштинској седници (19 састанак).

**Председник** — Ова резолуција долази у протокол јуче-рашње седнице.

**М. Лешјанин** — У протоколу не стоји да је на захтев владин тајна седница држана, јер као што сви знамо, јуче је речено да се јавна седница претвара у тајну на захтев владе. С тога молим да се то у протокол исправи.

**Председник** — Усвајате ли г. секретару ову исправку.

**Секретар Л. Лазаревић** — Ја усвајам исправку г. Лешјанинову.

**Председник** — Пошто је г. секретар усвојио исправку, то усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја).

Изволте чути молбе и жалбе упућене Скупштини.

**Секретар В. Младеновић** прочита ове молбе и жалбе:

Грађани из Ужица, моле да се не забрањује продаја пресних опанака; Љубица удова Дим. Тадића из Ђуприје, моли да јој се одобри лечење неких болести; Деспот Бановић магационар солског стоваришта из Ниша, Светислав Христић подконтролор жељезничке дирекције, Вукашин Панајотовић, технолог, Михајло Братковић, инжењер из Врање, Др. Ервин Штренг, Никола Јовановић, подконтролор при кр. ср. држ. жељезници, Јован Д. Јовановић, учитељ, Алекса Стефановић подконтролор у жељ. дирекцији; Др. Михајло Марковић, Јован Рогожарски капетан из Врање; Урош Трифунац пешадијски капетан, Миљивоје Пиперин поштар, Тоша Селесковић инжењер из Крагујевца, Петар Петровић окр. марвени лекар, Петар Илић поштар из Мајдан-

Пека — моле, да им се уваже извесне године службе; Милан Арсовић и др. произвођачи дувана из Жиче, моле да се њиховој општини одобри производња дувана; Суд општине пољанске, моли за исплату реквизиције; Марта уд. пок. Милоја Радовановића из Сибнице у ср. космајском, окр. подунавском, моли за исплату обвезница; Цветко Милутиновић бив. писар моравске дивизије, моли за државну помоћ; Срећко Ботуновић из Ушћа у срезу посавском, окр. ваљевском, моли за исплату реквизиције; Аница удова пок. Василија Радобратавића из Рожанства у срезу златиборском, окр. ужичком, моли за државну помоћ; Која Миловановић из Свидајинца, моли за државну помоћ; Иван Степановић, моли да се извиде неке злоупотребе и да му се не продаје имање; Милева удова пок. Аћима Пивљаковића из Београда, моли да се при одређивању пензије узму у рачун и године, што је пок. Аћим провео у Цариграду; Сељани села Копајкошаре, моле да им се врати пореза, сувише плаћена у прошлим годинама; Сељани из Љутежа, моле да се њихова утрина огааси за државну својину; Грађани из Делиграда, моле за олакшице односно сечења шуме; Голуб Јаношевић из Ђуприје, жали се што на једно земљиште плаћа порезу на два места; Петар Ђ. Јелкић бив. порезник из Ниша, жали се на г. мин. народне привреде, што неће да реши повраћај неумесно узете му 2 м. посмртне плате и ванредног улога; Т. Туфскић из Штитара, жали се против полицијске власти, што му не извршује наплату; Милош Тимотијевић и др. механиције из Пожеге, моле да се изврши решење Народне Скупштине; Јов. Томић из Слупчевића у срезу мачванском, окр. подринском, жали се против решења средске власти; Драгутин Радосављевић из Вел. Иванче, моли за повећање инвалидске помоћи; Дим. Мићић из Прњавора у ср. беличком, округу моравском, моли да му се смњи кирија на имање цркве ивковачке; Борђе Станковић из Бербатова у ср. нишком, окр. топличком, моли да му се узет дуван исплати; Сељани из Маслошева у крагујевачкој Јасеници, пострадали од провале облака, моле да им се земљиште поново класификује и да за три године буду ослобођени порезе; Дуваније из Ужица, моле да првенствено они могу продавати дуван; Трифун Николић из Вратарнице, моли за накнаду, што је страдао 1883 године; Живко Мијатовић из Шапца, моли да се на царинаре обрати већа пажња; Живота Вукосављевић, писар дринске дивизије, моли да му се скине забрана са плате; Механиције из Ђуприје, жале се против сувишног отварања кафана; Грађани из Крајева, моле да се дозволи продаја пресних опанака од коже, коју продају наши касапи; Механиције из Пожеге, моле да се пекарима и кафецијама забрани оно, што само механиције могу да раде; Занатлије из Г. Милановца, моле да се изведу извесне реформе, потребне српским занатлијама; Дим. Трајковић и Филип Петровић из Врања, моле за исплату реквизиције; Милосав Павловић и још 8 дуванија из Парашина, моле да им се дозволи препродаја дувана; Младен Мугавцић из Табанаца, жали се против комисије, која му је неправично оценила дуван; Обрад Јовановић из Пожаревца, жали се против решења мин. народне привреде; Сељани села Церовца, моле да образују засебну општину; Нијана Барухова моли за службу; Макарије Ристић настојатељ манастира Раванице, моли за исплату реквизиције; Макарије Ристић настојатељ манастира Раванице, моли да се манастир ослободи плаћања порезе; Сељани села Берање у ср. пожаревачком и окр. пожаревачком, моле да се њихово село одвоји од барске и образује засебну општину; Еснаф механско-кафански у Смедереву, моли да механиције и кафеције не плаћају општини касапску аренду; Еснаф механско-кафански у Смедереву, моли да механиције и кафеције не плаћају општини акциз на крчмење пића; Дим. Наумовић из Смедерева, моли да га ослободу од порезе; Сељани села Лучице у ср. пожаревачком, окр. пожаревачком, моле за исплату реквизиције; Вукашин Ковачевић из Беоца у ср. студеничком, моли за исплату реквизиције; Миљивоје Јанковић и др. чланови еснафа механско-кафанског из Чачка, моле да се укину неке законске одредбе, које су им теретне; Љубомир Микић из Осаонице у ср. трстеничком, жали се против решења министра финансије; Сељани из Топалнице у ср. поречком, окр. крајинском, моле да се њихово село одвоји од клокочвачке и образује засебну општину; Лазар Марковић



из Жаркова у ср. врачарском, моли за поновно суђење зликовцима, који су га оштетили; Радојица Петровић из Губеревца у ср. космајском, окр. подунавском, жали се против началника среза посавског; Јоксим Маричић и Максим Пајић из Виче у ср. драгачевском, окр. рудничком, моле да им се обустави продаја имања за порезу; „Занатлиско удружење“, моли да се у државној штампарији бесплатно штампа лист „Српски занатлија“ и календар удружења; Катица К. Бели-Марковића, жали се против решења министра унутрашњих дела; грађани општине добрињске у ср. голубачком, окр. пожаревачком, моле да се у опште народној шуми могу сећи дрва: Сава Савић учитељ из Врбе у ср. жичком, окр. рудничком, моли да се исправи учињена му неправда односно повишице плате; сељани села Прештинца моле да се њихово село одвоји од Ђуриначке, и образује засебну општину; Марко Живић из Бобовишта у ср. алексиначком, окр. крушевачком, жали се против пресуде суда окр. крушевачког; Мијајло Божиновић и Јован Манчић дуванције из Варварина, моле да буду заштићени; Суд вароши Београда, моли да Народна Скупштина реши, да се народни посланик Милутин Гараганин може ставити под суд, због штампарске кривиче; Еснаф опанчарски из Ужица, моли да се забрани израда и продаја пресних спанака; Ивко Стевановић из Рдова у ср. пољаничком, окр. врањском, моли да му се не продаје имање за порезу; Митра пок. Дим. Цокића из Цирота, моли за државну помоћ; Петар Миљковић из Лесковца, моли да га причекају за порезу; Анђелина, улова пок. Св. Петровића бив. учитеља, моли за државну помоћ; Јов. Николић, пандур при канц. ср. врачарског, моли за државну помоћ; Анђелија К. Милоановића из Зарева у ср. студеничком, моли за државну помоћ; Владимир Бабовић из Коцељеве у окр. подринском, моли да му се исплати коњ узет за време рата; сељани села Врбнице у срезу моравском, округу пожаревачком, моле да образују засебну општину; сељани из села Мачевца у срезу ресавском, окр. моравском, моле да њихово село образује засебну општину; Вуле Васиљевић из Крагујевца, моли за државну помоћ.

**Максим Сретеновић** — Међу прочитаним молбама и жалбама налази се молба занатлија из Г. Милановца у виду предлога, коју ја узимам за свој предлог.

**Председник** — Не може то тако да буде. Предлог посланички мора да се поднесе у виду законског пројекта, па кад ви будете поднели предлог у томе смислу онда ће се и ова молба њему придружити.

**Максим Сретеновић** — Ја онда молим да се и остале молбе поднесене у томе смислу са овом здруже.

**Председник** — Разуме се да ће се оне здружити. Све прочитане молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе.

Част ми је известити Скупштину, да су са одсуства дошли посланици: г. г. Добросав Ружић и Драгољуб Илић.

Изволте чути молбу за одсуство.

**Секретар В. Младеновић** чита:

### Председнику Народне Скупштине

Ради моје нужне потребе, молим да ми се продужи одсуство тродневно.

20 новембра 1890 год.

Власотинце.

**Стеван Миљковић.**

**Председник** — Одобрава ли Скупштина одсуство? (Одобрава). Изволте чути још једну молбу за одсуство.

**Секретар В. Младеновић** чита:

### Народној Скупштини, Београд

Пошто ми се десила смрт у породици, то ми је потребно још осам дана одсуства, па молим Скупштину да ми ово одсуство одобр.

27 новембра 1890 год.

Бачина.

**Милија Миловановић**  
народни посланик.

**Председник** — Одобрава ли му Скупштина одсуство? (Одобрава). Изволте чути једну честитку.

**Секретар В. Младеновић** чита:

*Прко председника Народне Скупштине Господина  
Николе Пашића*

### Народној Скупштини

Сељани села Трнаве, у округу крагујевачком, саслушавши адресу, којом је Народна Скупштина одговорила на беседу Краљевских Намесника, хита да вам браћо Народни Представници честита на тако искреном и патриотском изразу народних жеља и потреба, које сте у адреси изразили.

Израз данашње огромне већине скупштинске, израз је народни. Штедња у државном газдинству први је и најсигурнији лек за Србију, коју је несмишљено управљање и расипање народног и државног новца, и задуживање прекомерно довело до пропасти пре неколико година.

У данашњу Скупштину народ се узда и моли је, да радикално лечи ране на болесном државном организму, од којих већ скоро две деценије пати.

Народни представници, радите у правцу, који сте у адреси обележили — народ је уз вас.

А то име кличемо: живио Краљ Србије Александар I; живила Српска Влада; живили Народни Представници, живио српски народ.

25 новембра 1890 год.

Трнава Крагујевачка.

У име сељана села Трнаве: председник суда општине трнавске Милосав Јевтић; кметони: Панта Лазаревић, Живан Живковић, Милосав Стојковић. Одборници и сељани: Милутин Јеленић учитељ трнавски, Петар Јеленић, Лазар Јовановић, Милован Радојковић, Јефрем Крљић, Живко Симић, Срећко Симић, Живан Симић, Јован Ранковић, Мијајло Павловић, Јован Срећковић, Миленко Савић, Никола Радосављевић, Стеван Јевтић, Јањићије Варагић, Драгутин Варагић, Милета Стојковић, Радован Глигоријевић, Лазар Милошевић, Илија Јеленић, Светозар Јеленић, Јован Марковић, Мијајло Миленић, Милутин Панчић, Василије Миленић, Спасоје Кузчић, Иван Савковић, Стеван Благојевић, Милан Савковић, Коста Јаковљевић, Павле Јеленић, Петар Милановић, Петар Миливојевић, Данило Благојевић, Алекса Марковић, Радоје Стојковић, Радован Марковић, Стеван Јанковић, Милутин Прокић, Милоје Павловић, Мијајло Станковић, Мијајло Павловић, Тривун Крвић, Никодије Јевтић.

**Председник** — Изволте чути два посланичка предлога.

**Секретар В. Младеновић** чита:

### ПРЕДЛОГ

### Народној Скупштини.

На целој граници Краљевине Србије свуда је слободније чувати границу него у срезу косаничком окр. топличког и у срезу јабланичком окр. врањском, где су суседи „љути Арнаути“, који врло често нападају на наше земљиште, те краду и убијају наше Србе, па према таквим суседима требало би употребити што јаче средство за одбрану.

Погранични стражари, којима живот виси о концу сваког тренутка на овим најопаснијим као и на најслободнијим пограничним местима, немају више плате од 20 динара месечно. С тога се обично примају да границу чувају људи неспособни и невешти.

Но да би се на границу ова два среза, као најопаснија места, грабили да служе људи, који су бољи и храбрији, то предлажемо Народној Скупштини и молимо да реши: да се пограничним стражарима среза косаничког и јабланичког по-



виси плата на 30 динара, а буљубашама на 40 динара месечно и да се увећа број караула и стражара.

27 новембра 1890 год.

Београд.

народни посланици :

Поп Богосав Поповић, Дим. М. Илићановић, Јован Милић — Баличевац.

За тим :

### Народној Скупштини

Имајући на уму једну живу потребу и жељу народну, а нарочито нашег сељачког staleжа, који у економном погледу доста оскудно живи узимама слободу поднети Народној Скупштини на решење следећи :

### ПРЕДЛОГ ЗАКОНСКИ

#### О ИЗМЕНИ У ЗАКОНУ О НЕПОСРЕДНОМ ПОРЕЗУ

У члану седмом тачке под а, б, в, г и д. замењују се овако :

а, На земљишта првога реда по 6 — шест динара од хектара.

б, На земљишта другог реда по 3 — три динара од хектара.

в, На земљишта трећег реда по два динара од хектара.

г, На земљишта — четвртога реда по један динар од хектара.

д, На земљишта — петог реда по пола динара од хектара.

29 новембра 1890 год.

у Београду.

народни посланик  
Таса Николајевић

Председник — Прочитани предлози упутиће се надлежном одбору.

Изволте чути питања и интерпелације на Г. Г. Министре.

Секретар В. Младеновић чита : 1,

### Питање

на

Господина Министра грађевина

У опште је познато, да је срез студенички у округу рудничком највртлетнији, а по томе, и најсиромашнији крај наше отаџбине.

Оно мало земаљских производа, што га тамошњи народ може да произведе и да одвоји за продају, да би и држави данак платио и своје најнужније потребе намирно, продаје их на трговима на Рашкој и у Краљеву.

Покрај велике вртлетности земљишта, што саобраћај отежава, има овај срез још једну саобраћајну незгоду, што кроз средиву среза дере велика валовита река Ибар, која једну половину среза предваја од једног пута Рашка—Краљево, а тиме спречава донос производа на поменуте пијачне тачке.

До сада се саобраћај преко реке Ибра одржавао једном малом скелицом код Рашке, која је савршено недовољна да потребу задовољи, па су се због тога и дешавали често такви случајеви : да се народ са својим производима враћао натраг и не дошав на нијану, или се давио са својом стоком и својим валом у валовитом Ибру.

Дужност је државе да у првом реду притекне у помоћ оним крајевима наше отаџбине, који, као најсиромашнији и забачени, ту помоћ највише и требају.

Кад би се подигао један полустални мост, на реци Ибру а на згодном месту, код варошнице Рашке, у срезу студеничком народу овога краја учинила би се од стране државе једна велика помоћ.

У више прилика дизали су представници тога краја свој глас у овоме народноме дому за ову помоћ, па је њихов глас остајао до сада „глас ванијућег у пустињи“.

На лањском ванредном сазиву Народне Скупштине, г. Министар Грађевина обећао је, да ће учинити све припреме да се ова народна потреба задовољи, па до данашњег дана нисмо видели да се ма шта по томе урадило.

С тога, част нам је питати г. Министра Грађевина :

1. Да ли је на томе што год рађено, да се ова потреба народа среза студеничког задовољи : и, ако није,

2. Мисли ли г. Министар и даје ли своје обећање, да учини све што је потребно да се у току идуће године подигне полустални мост на реци Ибру у срезу студеничком ?

22 Новембра 1890 год.

у Београду.

народни посланици :

Љуба Новаковић, Ранко В. Тајсић, Љуб. П. Ђирић, Радоје М. Костић, поп Богосав Поповић, Ар. Ирић Јов. Поњавић, Стеван Ристић, Јован Милић, Младен Аксентијевић. Радомир Протић, Живко Малонарац.

За тим

### Питање

на

Господина министра унутр. дела

Године 1883 био је у срезу моравском бив. алесиначког округа, начелник срески Г. Милан Васиљевић као начелник срески извршио је ова кривична дела :

а.) он је за време зајечарске побуне из касе поменутог среза узео 8843 динара под изговором, да га је народ разграбио ; међу тим је писар срески г. Мита Ракић под заклетвом сведочио, да поменути новац није ни био у каси среске канцеларије, већ код куће г. Миланове ;

б.) он је од Чедомира Милановића из Каменице примио 80 дуката у цели да га не спроводи преком суду.

в.) он је од Михајла Борђевића из Вукање, који је био спроведен преком суду на осуду, у повратку из Зајечара у канцеларији среској тукао, косу, браду и бркове чупао, јашио, за тим оковао, и држао у затвору преко 30 дана.

По овим делима постоје тужбе надлежних, а и докази о постојању како дела тако и кривнице.

Поводом моје интерпелације год. 1887 предузета је кривична истрага против г. Милана.

Питам г. Министра да ми одговори ;

а.) докле се дошло са истрагама по поменутим делима ;

б.) дали је тадашњи Министар Унутрашњих дела дао одобрења да се за поменуте кривнице г. Милан преда суду на осуду.

в.) а ако није дато одобрење, да ли је г. Министру познато зашто није дато и са којих разлога ; и

г.) ако је дато одобрење дали су и како поменуте кривнице г. Миланове, код судова расправљене.

26. Новембра 1890. год.

У Београду

пита

Станко М. Петровић

народни посланик

Па

### Питање

на

г. министра просвете и црквених послова.

Господин Миленко Поповић, учитељ основне школе у Прељини, округа рудничког, провео је одмор школски ове године у Добрињи на имању његовог оца Павла Поповића, попа оид, па у место да после овог одмора иде на дужност у Прељину остао је и даље у Добрињу цео месец Септембар и Октомбар ове године, говорећи да је на звање учитељско дао оставку.

30 Октобра текуће године сазнао сам у Чачку од окружног начелника г. Церовића, који ме је питао је ли овај г. Миленко учитељ болестан, да је он тражио одсуство —



као болестан и да код куће очеве болује, — док је он потпуно здрав и у беспосличењу само се проводи у гостима код оца. Поред овога сазнао сам да се овај Миленко до пре неколико дана у Добрињу бавио. А можда се и сада тамо бави, док му плата потпуно иде, а школа сигурно затворена стоји.

По овоме узимам слободу упитати г. Министра да одговори :

1.) Је ли му познато да овај учитељ за оволико времена није отишао на своју дужност и да ли је за ово одсуство тражио и добио га и са каквим побудама, или је дужност просто напустио.

2.) Ако је први случај, хоће ли наредити да се извиди : је су ли му узроци тражења одсуства лажни, па ако јесу за тога казнити. А ако је други случај, хоће ли му место управити, и другог учитеља поставити и могу ли се и даље овакви људи у служби државној на штету ове трпети.

3.) Ја све ово овде изложено могу доказати, само ако је потребно.

28 новембра 1890 год.  
у Београду.

НАРОД. ПОСЛАНИК  
Живко Малопаарац

И

### Интерпелација

На г. Министра финансија

На основу упута кога сте издали о склапању порезних рачуна, ви све издали доцније и распис у коме сте наредили среским властима, да од свију кметова који су купили порезу *у напред* наплате од сваког по 60 динара а изузето од неког по 50 динара, и то за свако пољође почев од 1885 године па до ове 1890, и овим новцима, да се плати комисијама које ће рачуне порезне склопити.

Питамо господина министра да нам одговори :

1. На основу ког је изриком закона могао наредити, да се тај новац прије рада комисијског од бивших кметова наплати ?

2. Како је могао наредити да капетани чак и продају дрвећу за исту наплату па и онима кметовима који су рачуне своје склопили и предали надзорној власти и

3. Је ли вољан господин министар обуставити наплате, и продаје овако незаконите, док се не докаже комисијом, који су рачуни неисправни, па она лица и да плате, која се за нетачне рачуне окриве, а не сви из реда.

27. новембра, 1890. г.  
Београд

ИНТЕРПЕЛАНТИ :

Ранко Б. Тајсић, Давило М. Јовановић, Милан Поповић, Видоје Невесињац, Љубинко Милинковић, Мика Спасојевић, Тодор Радовановић, Лазар Миловановић, Трив. Милојевић, В. Т. Радовановић, Рад. Митровић.

За тим,

### Интерпелација

на

Г. Министра Унутрашњих послова

У фебруару месецу ове године Милан Арсијевић кмет крушевачки неуставно лишио је слободе Мијаила Мисића кафедију из Крушевца.

По издржаном 30-дневном затвору Мијајло тужио се полицији крушевачкој на ово самовлашће Миланово ; полиција је иследила ово дело и у Јулу месецу ове године донела решење да се Милап стави у притвор и суду сprovede.

Ово решење крушевачке полиције до данас није извршено, а разни се гласови о овим актима и овом неизвршењу по Крушевцу провесе, с тога молим г. Министра да ми изволи одговорити шта је у ствари по овом делу.

29. нов. 1890 г.  
Београд.

ИНТЕРПЕЛАНТ  
Арса М. Дреновац  
ПОСЛАНИК

И напослетку

### Интерпелација

на

г. Министра унутрашњих дела

У записнику бирачког одбора за општину неманикућску, округа подунавског, поред осталог забележено је и то : да је на представника кандидатске листе странке либералне општинске, у очи самог Крстова дана, извршен напад пуцањем из пушака и да овај човек, сутра дан, није ни био у бирачком одбору, као члан истог, ради представљања листе.

Молим г. Министра Унутрашњих дела, да би он изволео одговорити Народном Представништву следеће :

Је ли појава овога догађаја истинита и је ли она г. Министру као врховном управнику власти полицијске, те чуварке личне безбедности у земљи, позната или није ?

Ако је појава овога нападања, као што ја држим, истинита, је ли надлежна власт полицијска предузимала *истрагу кривичну* по овом делу, које на себи носи обележје *покушаја убиства* дакле *злочина*, који се извиња и казни по службеној дужности и без тужбе нападнутог, као приватног тужиоца ?

Ако је чињена истрага по овом делу, какав је њен резултат ; и је ли се могло ући у траг злочинцима, као и да ли су ислеђењем изашле на видик какове год околности, по којима би се разумно извести могло, да је овај напад и покушај убиства извршен у намери, да се овај човек заплаши, те да не сме употребити своје право представљања листе и гласања, које му је Уставом земаљским зајамчено ?

Ако ли пак истрага није никако ни предузимана, онда чиме се правда овакав поступак власти полицијске ; и да ли се оваквим радом утврђује вера у искреност рада полицијске иследне власти према грађанима, без разлике њихових убеђења политичких ; као и хоће ли штети г. Министар потражити мало изјасњења од дотичног органа власти полицијске за овај рад ?

27 Новембра 1890.  
у Београду

НАРОДНИ ПОСЛАНИК  
Таса Николајевић

Потпредседник — Сва ова питања и интерпелације упутити се надлежним министрима да одговоре.

Панта Срећковић — Ја сам поднео интерпелацију о Туркињи Фатими па би желео знати кад ће г. Министар да ми одговори :

Потпредседник — Упитаћу г. Министра па ћу вас извести.

В. Младеновић — У почетку скупштинског рада председништво је изјавило да ће чувати светињу овога дома а тако исто и част и достојанство свакога посланика ; ја сам уверен да ће то председништво од своје стране извршити, но има једна ствар, коју ћу овде да напоменем којом се покушава да се достојанство посланика понизи и то од једног извештача са скупштинске новинарске галерије, па да би то потврдио што је изнео противу посланика, узет сам ја за сведока. Тај напад на тога посланика био је у новинама „Заштита“, а у броју 74. Ту се говори о некаквом Мартину из Рудничког округа и наводи се нека пословица као токорсе да сам је ја изрекао, у намери да њоме своју неистину боље потврди. Ја ту пословицу не знам, јер прво у местима где ја живим не знам да има некакви Мартин ; друго, ја пристајем и молим председништво да наведе ма једнога посланика који ће потврдити да сам ја тако што рекао овде у Скупштини и онда ћу ја носити сваку одговорност за то, иначе ако се не нађе ни један од посланика, који ће то потврдити што је сигурно, јер такву изреку нисам никад ни у животу рекао, а најмање овде гди јој места није, онда нека ту одговорност на себи носи писац оних редова, за то молим председништво да не дозволи да се са новинарске скупштинске галерије па и нигде у скупштинском раду нападају на овакав начин посланици, а ако неко оће кога да нападне нека то чини ван Скупштине и онда ће се нападнути знати бранити. Ја мислим да је ду-



живост свију нас да се постарамо да се у будуће из Скупштине такве неистине не износе и да се на тај начин не вређају поједини посланици. С тога поново молим председништво да остане доследно према својој ранијој најави те да оваквим нападима без искре истине стане на пут.

**Потпредседник** — Председништво ће узети у заштиту свакога посланика и учиниће корак да се тако што више у будуће не дешава.

Изволте чути неколико указа.

**Секретар Л. Лазаревић** чита :

У ИМЕ  
БЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА  
**А Л Е К С А Н Д Р А I**

по милости божјој и вољи народној  
Краља Србије

**МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ**

На предлог Нашег министра финансије, а по саслушању Нашег министарског савета, решили смо и решавамо :

Овлашћује се Наш министар финансије да Народној Скупштини, која је сазвана 1 новембра 1890 године, поднесе на решење законски предлог о наплаћивању у злату царинских и других дажбина код царинарница.

Наш министар финансије нека ово решење изврши.

24 новембра 1890 год.  
у Београду

Јов. Ристић с. р.  
К. С. Протић с. р.  
Ј. Вели-Марковић с. р.

*Министар финансије*  
Др. М. В. Вујић

Он гласи :

**ПРОЈЕКТ ЗАКОНА**

о

**Наплаћивању у злату царинских и других дажбина код царинарница.**

„Царинске и све остале државне дажбине, које се наплаћују на царинарницама, плаћају се у златној монети и по новчаној тарифи, која важи за државне касе.

Плаћања пак у сребру могу се чинити само уз доплату златије, коју ће према курсу златне монете министар финансије у шпиред одређивати и објављивати.

Ово законско наређење ступа у живот од дана, кад га Краљ потпише и тада ће престати да важи допуна чл. XIV. закона о српским народним новцима од 10. децембра 1878 године, донесена 14 Јула 1884 године, која се овим укида.“

*Министар Финанције*  
Др. М. В. Вујић

Државни Савет

Господину Министру Финанције

Господине Министре.

Савет Државни расмотрио је „пројект закона о наплаћивању у злату царинских и других дажбина код царинарница“ које сте му ради тога писмом Вашим од 14 новембра тек. год. ЦБр 6875 изволели послати, и није имао да учини на њ никакве своје примедбе.

Извештавајући Вас о овоме част ми је замолити Вас, Господине Министре, да и овом приликом изволите примити уверење о имене одличном поштовању.

№ 3559.

17 новембра 1890  
Београд

*Председник Државног Савета,*  
Др. Л. Дожић, с. р.

За тим :

У ИМЕ  
БЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА  
**А Л Е К С А Н Д Р А I**

по милости божјој и вољи народној  
Краља Србије

**МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ**

На предлог Нашег министра правде, а по саслушању министарског савета решили смо и решавамо :

Овлашћује се Наш министар правде да може поднети редовном сазиву Народне Скупштине пројект закона о изменама и допунама у закону о судијама од 9 фебруара 1881 године.

Наш министар правде нека овај указ изврши.

30 новембра 1890 год.  
у Београду

Јов. Ристић с. р.  
К. Протић с. р.  
Ј. Вели-Марковић с. р.

*Министар Правде*  
М. Кр. Ђорђевић

Секретар прочита :

**ПРОЈЕКАТ ЗАКОНА**

о

**ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА**

у

Закону о судијама од 9. фебруара 1881 год.

Чл. 1. замењује се овако : Судија може бити онај Србин, који је уз друге законске услове за државну службу, редовно свршио правни факултет у Србији или на страни.

У првостепеном суду може бити судија само онај, који је навршио 25 година, а у вишем онај, који је навршио 30 година живота.

Чл. 2. замењује се овако : За председнике у првостепеном и судије у апелацијоном суду тражи се још да су служили најмање пет година као судије првостепених судова, или као секретари министарства правде, или виших судова, или као редовни професори права у Вел. Школи, или да су 7 година радили правозаступничке послове као јавни правозаступници.

Чл. 3. замењује се овако : За председника у апелацијоном суду, и председника и чланове у касацијоном суду, по ред захтева изложених у 1 члану овога закона, тражи се још да су служили 10 година као судије, или као редовни професори права у Великој Школи, или да су 10 година радили правозаступничке послове као јавни правозаступници или да су били 5 година судије апелацијоног суда, или председници првостепених судова, или да су били министри правде.

Председник касацијоног суда има чин државног саветника.

Чл. 4. замењује се овако : Не могу бити бирани нити постављени за судију ма ког суда они, који су дисциплинарном пресудом касацијоног суда отпуштени из судске службе, или који су пресудом редовних судова за просте, не политичке, злочине или преступе изгубили судијску службу.

Ове одредбе не вреде за судије, који нису државни чиновници.

Чл. 5. укида се.

Чл. 6. замењује се овако : Све судије поставља Краљ указом на предлог Министра правде.

Чл. 7. замењује се овако : Председници првостепених судова постављају се по двама листама, од којих једну предлаже касацијони а једну апелацијони суд.

Чл. 8. замењује се овако : Председници и чланови касацијоног и апелацијоног суда, постављају се такође по двама листама од којих једну предлаже Државни Савет а једну касацијони суд.



Чл. 8. а. као нов гласи овако : У свакој кандидационој листи мора бити два пута онолико кандидата колико има упражњених места.

Кандидати могу бити исти и на једној и на другој листи

Чл. 9. замењује се овако : Судије су у својим звањима сталне.

Судија не може бити лишен својега звања, нити ма под којим изговором уклоњен са дужности против своје воље, без пресуде редовних судова или дисциплинарне пресуде касационог суда.

Судија не може бити тужен за свој судски рад без одобрења касационог суда.

Судија може бити премештен само човим постављењем по својем писменом приставку.

Члан 10 замењује се овако : Судија не може примити вршење какве друге државне службе, изузев хонорарну професуру у правном факултету. Он не може ни привремено бити упућен преко своје воље на другу плаћену или бесплатну дужност.

Члан 11 измењује се овако : Кад се упразни место председника првостепеног суда, министар правде, најдаље за месец дана, пошто је о томе извештен, позваће писмом апелациони и касациони суд, да изберу за упражњено место и предложе сваки по два кандидата.

Члан 17 мења се овако : Кад се упразни место председника или судије апелационог и касационог суда, министар правде најдаље за месец дана, пошто је о томе извештен, позива Државни Савет и касациони суд, да изберу и предложе за упражњено место по два лица.

За овај избор вреде наређења чл. 13 и 14 овог закона.

Ако би се десило да у општој седници касационог суда буде паран број чланова, позваће се у седницу председник апелационог суда, или заступајући члан, који добија право гласава и приступа се избору.

Члан 18 мења се овако : По свршеном избору председника или судије апелационог и касационог суда, поступа се по чл. 15 и 16 овог закона.

Члан 19 замењује се овако : Судија не може бити стављен у пензију против своје воље, осем кад наврши 60 година живота, или 40 година државне службе, или кад телесно или душевно тако оболе, да не може дужност да врши. Али са последњег случаја не може се судија ставити у пензију без решења касационог суда.

Члан 21 допуњен гласи овако : Узима се да је судија постао телесно или душевно неспособан за службу, који спречен болешћу не долази на дужност у течају једне пуне године.

Исто тако узима се да је телесно или душевно неспособан и онај судија, који је у течају три године чешће и подуже изостајао због доказане болести.

Члан 22 укида се.

Члан 25 мења се овако : Не могу бити судије у исто време у једном суду, нити заједно судити, сродници : по крви у правој линији у коме било степену, у побочној до четвртога степена завршно, а по тазбини од другог степена завршно. Кад се међу судијама деси овакво сродство премешта се свагда онај од судија, који је по рангу млађи.

Члан 29 допуњен са трећом тачком гласи : Касациони суд кад прими тужбу доставиће препис исте тужбеноме на одговор и одредиће му за то рок од 15 до 60 дана.

Кад овај рок прође, касациони суд решава у општој седници о поднетој тужби најдаље за 15 дана.

У свима случајима оптужења, касациони суд решава (пресуђује) по убеђењу и познавању ствари без обзира на доказе по казненом судском поступку.

Члан 37 допуњен гласи : Против решења председничког, судија се може жалити касационом суду у року од 15 дана од дана саопштене осуде.

Члан 38 допуњен гласи : Новчану казну изриче касациони суд у општој седници, било по предлогу председника

дотичног суда, кад кривица прелази круг председничке власти (члан 36), било по тужби министра правде : али за немарно вршење дужности или за недостојно понашање у служби, или ван ње може и министар правде изрећи казну укора или губитка плате до три месеца, над председницима и судијама свију судова.

Против новчане осуде министра правде, има места жалби Државном Савету у року од 15 дана од дана саопштења осуде.

Члан 42 допуњен гласи : Пресуда (решење) касационог суда било да судију на казну осуђује или да га ослобађава, извршна је као и казна укора коју изриче министар правде, а осуде председника првостепеног суда (члан 37) и новчана осуда министра правде (члан 38) постају извршне кад их оспажи надлежна расматрајућа власт.

#### Државни Савет

№ 3614

23 новембра 1890 године

#### Господине Министре.

Државни Савет расмотрио је „пројекат закона о изменама и допунама у закону о судијама од 9 фебруара 1881 год.“ који сте му тога ради изволели послати писмом вашим од 23 октобра т. г. № 6219.

Код већине чланова тога пројекта Савет није имао да учини никакве своје примедбе, јер су измене и допуне учињене у њима умесне и основане на одредбама Устава.

Примедбе пак које је Савет учинио ове су :

У чл. 4 Савет је мишљења, да после речи „постављен“ у првој врсти, треба додати „за председника ни.“

У чл. 29 Савет налази да би у трећем одељку требало са свим изоставити реч „без обзира на доказе по казненом судском поступку.“

У чл. 38 Државни Савет налази да треба у претпоследњој врсти првога одељка место „три месеца“ ставити „месец дана“ а у последњој врсти истог одељка место речи „свију“ ставити „првостепених.“ Други пак одељак тога члана треба сасвим изоставити и место истог ставити : „Решење је Министрово извршно.“

Државни Савет налази, да има врло много разлога са којих би требало Министру Правде дати право, да може као највиша судска административна власт изрицати казну укора и губитка плате за кривице које се у томе члану наводе. Не може никако бити бојазни, да би тиме била учињена повреда независности судијске, јер су судије и до сад подлежале истим казнама по оптужби министровој и овим се само преноси право кажњавања у руке онога, који је за то надлежнији ; јер један Министар као најстарија административна власт, која управља целим судијским организмом, једини и носи сву моралну одговорност за ред у служби ; на да би та одговорност била оправдана ваља Министру и дати могућности, да се о томе реду стара. Но Савет само не види разлога са којих би Министру требало дати право да може изрицати казну губитка плате чак до три месеца, на с тога је мишљења, да се у допуни чл. 38 место речи „до три месеца“ стави „до месец дана“

Да решење Министрово буде извршно Савет налази разлога у томе, што жалба Државном Савету и разматрање исте, не одговара самом појму дисциплинске казне.

А да би се уклонила и последња бојазан да се пројектованом мером може утицати и на суђење код судија, Државни је Савет нашао за умесно да изолује касациони и апелациони суд, којима сваки предмет првостепенога суда долази на суђење. С тога је Савет реч „свију“ заменио са „првостепених.“

Према оваквој измени у овоме члану престаје потреба да се чл. 42 у старом закону допуњује као што је у пројекту учињено на с тога је Савет мишљења : да тај члан остане као што је у закону.

На све наведене примедбе Државног Савета, Ви сте Господине Министре изјавили свој приставак.



Саопштавајући Вам изложено, мени је част Господине Министре и овом приликом замолити вас да изволите примити уверење о мом одличном поштовању.

Председник Државног Савета  
Др. Докић с. р.

Даље:

У ИМЕ  
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА  
**АЛЕКСАНДРА I**  
по милости божијој и вољи народној  
Краља Србије  
МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог нашег министра народне привреде, а по саслушању министарског савета решили смо и решавамо:

Овлашћује се наш министар народне привреде, да Народном Скупштини сазваној у редован сазив за 1 новембар 1890 године у Београду, може поднети на решење пројекат закона о изменама и допунама закона о сеоским дућанима од 25 октобра 1870 године,

28 новембра 1890  
у Београду,

Јов. Ристић  
К. С. Протић  
Ј. Вели-Марковић.

Министар  
народне привреде  
К. С. Таушановић.

Ево тих измена:

**ПРОЈЕКТ ЗАКОНА**

о  
изменама и допунама закона о сеоским дућанима  
од 25 октобра 1870 године.

**I**

После члана 4 долази нов члан који гласи:

4. а.

У сеоским дућанима могу се продавати само они еспани и производи, који су месним и околним житељима од преке потребе, а то су: со, гвожђе, челик, јексери, чивије, сва сиња гвожђарија, црепуље, тестије, лонци, ужарија, игле, ковци, катран, коломаз, писачи материјал, свеће, тамњан, гас, жигице, дуван сапун и чешљеви.

**II**

После члана 4 а, долази нов члан који гласи:

Члан 4 б.

Који би од сеоски дућанија ухватио да продаје и оне еспане који нису у овом закону обележени, казниће се први пут са 100, други пут са 250, а трећи пут са 500 динара у корист општинске касе и радња те му се забранити.

Онај који власти покаже да дућанија продаје недозвољене еспане па се то и докаже, добија на име награде половину новчане казне на коју дућанија буде осуђен.

Казну изриче надзорна власт и противу осуде има месга жалби министру народне привреде у року од петнаест дана.

**III**

После члана 4. б. долази нов члан који гласи:

Члан 4 в.

Од дана кад овај закон ступи у живот па за годину дана, сеоске дућаније имају распродати или уклонити из својих дућана све оне еспане, којима није овим законом дозвољена продаја у истима. У противном случају такви еспани узастих се и продати у корист касе месне општине.

Исто тако, за то време, ни један дућанија неће смети уносити у свој дућан нове еспане, којима је продаја у истима забрањена.

Који противно уради поступиће се по члану 4. б.

**IV**

Члан 5 мења се и гласи овако:

Аренда на дућане налажује се у корист општинске, црквене или манастирске касе, на чијем се атару дућан налази. Она се налажује годишње унапред, и не може бити мања од 300 динара ни већа од 600 динара. А колика ће у овим границама бити, решава општински збор за општине, а парохијски за цркве и манастире, одма при решавању о отварању дућана.

**V**

Код члана 7 у петом реду одозго после речи чл. 4 додаје се:  
4. а.

**VI**

Члан 8 мења се и гласи:

Члан 7.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише.

Државни Савет

№ 3548

16 новембра 1890 године  
Београд.

Господине Министре.

Државни Савет расмотрио је ваш пројекат закона о изменама и допунама у закону о сеоским дућанима, који сте му ради тога изволели послати, писмом вашим од 1 новембра 1890 год. ЦБр. 6894.

Државни Савет налази, да је уређење радње у сеоским дућанима једна од битних потреба за успешније развијање наше народне земљоделске привреде и снажно средство, да се ограничи могућно ширење неморала међу земљоделском омладином. Садањи закон о сеоским дућанима, издат у цели да олакша сељаку набавку најнужнијих намирница, произвео је са свим супротно дејство, јер је допринео, те је средством сеоских дућана стравна индустрија у многоме уништила нашу кућевну сеоску нарочито ткалачку индустрију. Са тога Државни Савет слаже се у начелу са целим вашег пројекта, да се број артикала, који се смеју продавати у сеоским дућанима сведе само на намирнице најнужнијих потреба и да се забрани у сеоским дућанима продаја свију страних производа, који штетно утичу на сеоску кућевну производњу, на здравље и морал код сеоског станов. Но полазећи и са оваког гледишта, Државни Савет налази да бројем именованих артикала у члану 4. а, пројекта нису потпуно обухваћене све најнужније потребе сељакове, те би тако ваљало умножити тај број. По мишљењу Државног Савета у чл. 4. а требало би после речи „Со“ додати још „Зејтин“, дрвено посуђе (небрјадисано) „чивит“, „брусеви“ после речи „гвожђе“ требало би додати, у „полугама“; затим после речи „чивије“ да дође, „сви алати и справе за пољски и кућевни рад од дрвета, од гвожђа, од челика и“, место речи „тестије, лонци“ да се стави „грчарија домаћа, ножеви, виљушке, обућа (израђена у земљи), „сарачлук“, после речи „гас“ да се дода „за осветлење (петролеј)“ и после речи „дуван“ да се под заградом стави „(по одобрењу управе монопола дувана).“

На све допуне које је Државни Савет учинио у вашем пројекту, ви сте господине министре, пристали, само нисте пристали да се у сеоским дућанима могу продавати ножеви, виљушке, обућа (израђена у земљи) и сарачлук.

Што се тиче ножева и виљушката, Државни Савет налази, да се ти артикли не могу означити као луксуз, већ као потреба, па с тога ваља и дозволити продају истих, но када тежиште вашег неприставка лежи у томе, да се у сеоским дућанима забрани продаја „обуће (израђене у земљи) и сарачлука.“ Државни Савет налази да би се дозволом продаје ових артикала и по сеоским дућанима помогло нашој дома-



кој индустрији. која би се тако расплинула по целој земљи; а истима се артиклима не противи ни један од ових разлога, који говоре за ограничење продаје у сеоским дућанима. Стајући баш и на земљиште оне тежиње, која се опажа у нашем занатлијском свету, да се законодавним путем изврши подела рада — у уском смислу те речи, да свака радња има означене артикле, које може продавати, или јасније речено, монополисање прерађевина у рукама занатлија. Државни Савет не налази у томе, што ће сеоски дућани продавати и обућу противљење овакому начелу, јер та тежиња у наших занатлија управљена је искључиво на то, да се сузбије страна конкуренција, која својим фабрикатима туче нашу занатску индустрију. А кад се унесе у закон, да је слободно продавати само обућу, која је у земљи израђена, онда се тиме умножавају само пијаци нашим занатлијама и даје већа могућност за одржање у борби са страном конкуренцијом. И у колико се каквим законом о радњама наша унутарња трговина ограничила и одузела јој могућност да послужи занатлијама као средство, да своје продукте шаљу на све пијаци, у толико би им се само одмогло, а не помогло.

Најпосле такво ограничење, којим би се забранило нашим занатлијама, да своје продукте шаљу на све пијаци, које условљавају проћу, не би се слагало ни са општим појмом о праву на рад.

Са тих разлога Државни Савет остаје при мишљењу да би и горе означене артикле требало увести у пројект.

Код чл. 4. б. примећујући да би после речице „би“ у првој врсти требало додати још „се“ Државни је Савет мишљења, да би други одељак у томе члану требало сасвим изоставити. Ако је поред осталих цели, цел овоме пројекту да сузбије зао утицај на морал у нашега народа, који се установом сеоских дућана појавио као последица, онда не треба дозволити да се неморал ни у другом каквом виду појави. Потказивање и шпијунажа док с једне стране могу помоћи да се у каквој кривци дође до истине, с друге стране одомаћују у народу навикну потказивања, која после врло често не потиче из тежње, да се учини услуга законској правди. Кад се то потказивање још и награђује, као што је у вашем пројекту, господине министре означено, и кад се тај начин изналажења кривца пронесе и кроз друге законе — као што их већ у појединим и има — овда нам је на догледу последица, према којој не можемо бити равнодушни; ми ћемо онда у народу створити читав ред људи, који ће се потказивањем за награду бавити као занатом који се исплаћује

Са тих је разлога Државни Савет мишљења, да се тај други одељак са свим изостави, на што ви, господине министре, нисте пристали.

У трећем одељку тога члана Државни је Савет мишљења, да би требало после речи „надзорна“ додати још и реч „среска“ и на крају тога члана додати нов став који да гласи: „Решење је Министра Народне Привреде извршно.“ На ово сте и ви, господине пристали.

У чл. 4. в. требало би после „противно“ у последњем одељку додати „овоме“ а у чл. 5 место речи „парохијски“ ваљд ставити „црквени одбор“ по што по закону о црквеним влиствима не постоје парохиски већ црквени одбори. На обе ове измене ви сте, господине министре, изјавили свој пристанак.

Најпосле, после чл. 8 у старом закону, ваља ставити чл. 9 који би гласио како у вашем пројекту гласи чл. 8. И на ово сте, господина министре, ви пристали.

Саопштавајући вам примедбе Државног Савета, част ми је, господине министре, и овом приликом уверити вас о мом особитом поштовању.

*Председник Државног Савета*

**Др. Л. Докић.**

**Потпредседник** — Сва три прочитана предлога по члану 24 закона о пословном реду упутити се секцијама а за тим надлежним одборима да их проуче.

Пошто је данас 1 децембар то према пословнику има се извршити избор секција; молим г.г. посланике да изберу једно

лице које ће водити из кутије артице на којима су забележена имена појединачних посланика а тако исто изаберите и 3 лица која ће то да контролишу. (Вичу: изаберите сами). Онда нека г. Љуба Јоксимић води из кутије имена појединачних посланика.

За тим је извршена подела Скупштине на одсеке овако:

#### I Одсек:

Васа Манојловић, Стојан Рибарац, Таса Вукосављевић, Милош Богдановић, Др. Коста Динић, Милан Глигоријевић, Милан Поповић, Милојко Лешјанин, Мата Радојковић, Стеван Максимовић, Богосав Поповић, Раде Протић, Јован Ђаја, Илија Мојић, Максим Сретеновић, др. Лаза Илић, Мата Максимовић, Лаза Милосављевић, Коста Таушановић.

#### II Одсек:

Радисав Митровић, Милутин Гарашанин, Милун Миљковић, Андра Љубичић, Јован Поњавић, Таса Николајевић, Љуба Новакковић, Витомир Младеновић, Јован Авакумовић, Михајло Вујић, Михајло Кр Ђорђевић, Арса Дреновац, Лазар Миловановић, Живко Малопарац, Михајло Веселиновић, Павле Ранковић, Арсеније Ирић, Милија Миловановић, Симо Костић.

#### III Одсек:

Раша Нинић, Љубинко Милинковић, Младен Живковић, Благоје Божић, Панта Срећковић, Пера Велимировић, Трифун Милојевић, Данило Јовановић, Јоксим Павловић, Андра Николић, Добра Ружић, Радоје Костић, Мика Спасојевић, Ђока Врачицац, Мих. Поповић, Ђока Анђелковић, Стев. Миљковић, Коста Јуришић, Живан Радосављевић.

#### IV Одсек:

Милан Мостић, Ранко Тајић, Димитрије Димовић, Вуча Николић, Тодор Радосављевић, Гига Гершић, Миливоје Јосимовић, Филип Милојевић, Младен Аксентијевић, Павле Станковић, Анта Рјичић, Никола Протић, Војин Ђирковић, Новак Милошевић, Јованча Стојановић, Станча Виденовић, Пера Максимовић, Љуба Ђирић.

#### V Одсек:

Драгиша Станојевић, Стеван Нешић, Лука Лазаревић, Анта Радосављевић, Никола Живадиновић, Риста Поповић, Божа Кунатровић, Милош Марковић, Јоца Ж. Јовановић, Станојло Вуччевић, Драгољуб Илић, Атанасије Вучковић, Милан Ђурић (прота), Арсеније Прокопијевић, Станоје Нешић, Јован С. Јовановић, Стојан Станковић, Лазар Бошковић, Ранко Петровић.

#### VI Одсек:

Димитрије Машић, Алимпије Васиљевић, Живан Живановић, Никола Ристић, Видоје Невесињац, Тома Јовановић, Љуба Јокимовић, Лазар Лазаревић, Коста Влајић, Милош Обркнежевић, Илија Душманић, Димитрије Илићановић, Станко Петровић, Ђурђе Ђоровић, Коста Борисављевић, Вића Радовановић, Јован Милић, Живојин Величковић.

#### VII Одсек:

Таса Ђикић, Младен Марковић, Јанча Јовановић, Стеван Ристић, Аврам Белић, Урош Вукићевић, Јован Николић, Михајло Ристић, Алекса Ратарац, Тома Боичић, Сретен Гогић, Велизар Кундовић, Коста Јовановић, Марко Петровић, Тодор Туцаковић, Савко Ђусић, Димитрије Ђирковић, Влад. Тадић.

**Потпредседник** — Са овим је извршена деоба у одсеке, и сад требају одсеци да се конституишу и да изаберу себи председнике и секретаре а по члану 25 зак. о пословном реду свака секција бира по једног свог члана за члана у одбору за молбе и жалбе. С тога дакле дајем  $\frac{1}{4}$  часа одмора да се одсеци конституишу и избор изврши. (Настаје одмор).

*После одмора.*

**Председник** — Скупштинска се седница продужује. Изволте чути имена председника и секретара појединих конституисаних одсека као и изабраних чланова у одбор за молбе и жалбе.



Секретар В. Младеновић чита: одсеци су се конституисани:

**I Одсек:**

Председник Јован Баја, секретар др. Коста Динић.

**II Одсек:**

Председник Арса Дреновац, секретар Мијаило Веселиновић.

**III Одсек:**

Председник Пера Велимировић, секретар Јоксим Павловић.

**IV Одсек:**

Председник Ранко Тајсић, секретар Милан Мостић.

**V Одсек:**

Председник др. Драгиша Станојевић, секретар др. Станојао Вукчевић.

**VI Одсек:**

Председник Илија Душманић, секретар Вића Радовановић.

**VII Одсек:**

Председник Марко Петровић, секретар Алекса Ратарац.

У одбор са молбе и жалбе изабрани су: Таса Вукосављевић, Андра Љубичић, Ђока Анђелковић, Тодор Радовановић, Арса Прокопијевић, Жеван Живановић и Мијаило Ристић.

Председник — Сад имају да положе заклетву ови посланици: Стеван Максимовић, Живојин Величковић и Сава Величковић. (Настаје заклетва).

*После заклетве.*

Председник — Сад прелазимо даље на дневни ред, на читање одборских извештаја о појединим пројектима законским. На прво место долази извештај одбора о изменама и допунама закона о изборима народних посланика.

Известилац А. Прокопијевић прочита прво «пројект закона о изменама и допунама у закону о изборима народних посланика.» (Види штампан пројект на стр...).

За тим прочита мишљење државног савета о том законском пројекту који гласи:

**Државни Савет**

Бр. 3400

3 новембра 1890 год.  
у Београду.

*Господине Министре,*

Пројект измена и допуна у закону «о изборима народних посланика», који сте изволели писмом вашим од 13 октобра тек. год. ПН 17.888, Савету државном на проучење послати, Савет је проучио, и на исти нема да стави других примедба, до што налази, да је изменом члана 35 и 37 постао излишан члан 36, који говори о разашањању бирачких карата општинама, према чему требало би га укинути; да би требало изоставити трећу алинеју члана 39, јер је бирач довољно осигуран тиме, што му се даје дупликат пореске књижице односно бирачке карте; и да би предложени додаток члана 86 требало као засебан одељак да дође на крају члана 87 гди му је згодније место.

На ове примедбе, изволели сте, господине министре, и ви свој пристајак дати.

Овом приликом Савету је част напоменути вам, да би корисно било размислити се о смањењу броја гласачких места и о измени изборног закона у томе смислу, јер би се тиме постигло то, што би се знатно смањило трошак који државна каса око избора народних посланика подноси и што би се тада сва места председника бирачких одбора могла поунити лицима у члану 91 Устава предвиђеним.

Молим вас, господине министре, да и овом приликом примите уверење мога одличног поштовања.

ПРЕДСЕДНИК ДРЖАВНОГ САВЕТА,

Др. Докић.

Зр тим извештај одборов који гласи:

**ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА**

ЗА

**ПРЕГЛЕД ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА „О ИЗБОРИМА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА“**

Потписани одбор проучио је измене и допуне поменутог закона, и сагласио се у следећем:

Чл. 21 и 32 усвојени су по пројекту.

Код члана 34 на крају другог става да се изостави додаток из пројекта, па да се место њега учини други додаток на крају првог става, који ће гласити: «у оној општини, у којој бирач стално живи».

На крају овог 34 чл. додати нов став:

«Но ако бирач у општини у којој стално живи не плаћа толику порезу, која му даје право гласања, а плаћа порезу и у другим општинама, онда се мора бирачу урачунати и она плаћена пореза, коју је платио ван своје општине, ако то пореском исправом до 20 августа (чл. 24) докаже, и тада му се мора издати бирачка карта».

На овај додаток дао је свој пристајак и г. министар унутрашњих послова.

Чл. 35. Одељак први да се измени по пројекту, а на крају тог првог одељка да се дода (место «кад»): чим који бирач по претходном члану порезу плати.

Други одељак код овог члана по пројекту, који говори о жигу место бирачких карата, да се сасвим изостави, а да опет остане други и трећи одељак по досадањем закону.

На ову измену није пристао г. министар унутр. послова.

Чл. 37 усваја се по пројекту, само с том разликом, да се нов став по пројекту, који је на крају поменутог члана додат, изостави.

Чл. 38 усвојен по пројекту.

Чл. 39 остаје као што је и био по закону, само у другом ставу место речи: «забележиће се у списку за издавање бирачких карата» — да се каже: «забележиће се у азбучном списку, а у рубрици за издавање бирачких карата».

Чланови: 40, 62, 81, 84, 86, 93, 106 и 118 усвојени су по пројекту, а чл. 50, 69, 77, 78 и 80 остају по досадањем изборном закону.

О напомени Државног Савета, да се смањи број гласачких места, одбор је нашао да остају и у будуће изборна места у свима општинама.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА,

М. Н. Миљковић.

известилац,

А. Л. Прокопијевић.

Ч л а н о в и:

Вогосав Поповић, Раша Нинић.

Председник — Сад изволе чути извештај одбора за «пројект закона о изменама и допунама у закону о уређењу округа и срезова».

Известилац Мих. Веселиновић прочита прво «пројект закона о изменама и допунама у закону о уређењу округа и срезова.» (в. пројекат штампан на ст. 59).

За тим прочита мишљење државног савета о том пројекту које гласи:

**Државни Савет**

Бр. 3399

3 новембра 1890 год.

Београд.

*Господине Министре,*

Државни Савет проучио је пројект измена у закону о «уређењу округа и срезова», који сте му на ту цел изволели послати писмом својим од 24 октобра тек. год. ПБр. 18.501, и част му је изјавити, да је са истим у свему сагласан, изузимајући, што налази, да би додаток првоме ставу чл. 18 који гласи: «Но окр. начелник при изласцима у округ и варош итд.» требало изоставити, јер Савет налази, да су по закону о уређењу окр. и срезова ср. начелници судећа власт, а окр. начел-



ници контролна су власт, и према томе да нема потребе давати им и судећу власт, јер они имају право увек кад приметите где год какве неуредности, наређивати нижим за то надлежним органима, да учине ислеђење и казну изреку.

На ову измену, ви господине министре, нисте дали свој пристанак.

Осим овога Савет налази, да би требало у другом одељку тога члана у четвртој врсти после речи: „постављени за” додати „привремене”, и на крају чл 32 додати: „Жалбе противу избора чланова за окружне скупштине, подносе се непосредно Државном Савету у року од пет дана. Жалити се могу само бирачи који су били и гласали на среском изборном скупу” — на шта сте и ви пристали.

У саопштењу овога, част ми је замолити вас, господине министре, да изволите примити уверење мога одличног поштовања.

ПРЕДСЕДНИК ДРЖАВНОГ САВЕТА,

Др. Л. Докић.

И најзад одборско мишљење, које гласи:

### ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА

#### ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ЗАКОНУ „О УРЕЂЕЊУ ОКРУГА И СРЕЗОВА”.

Одбор, коме је изволела Народна Скупштина упутити на претрес предлог измена и допуна у закону „о уређењу округа и срезова”, у почетку био је дошао до закључка, да га треба одбацити. Услед тога позват је г. министар унутр. дела у одбор и упитан ако би пристао да поднесени предлог повуче натраг. Но г. минисаар кад је објаснио из којих је побуда поднео предлог ових измена, нарочито због измене у чл. 43, која се мора учинити зато, јер није према уставној одредби чл. 145 тач. 4, то је одбор, пошто се и сам уверио о томе, усвојивши разлоге г. министра, приступио проучавању у појединости предложених измена и допуна, и већином чланова одлучио да се оваке унесу, — а на које је и г. министар изволео пристати.

У члану 16 предложеној допуни одбор није усвојио за то, јер је мишљења, да и без ове допуне, а по истом члану и у свези са чл. 17 и 19 начелник би окружни имао то право, које му се хтело овом допуном дати.

У члану 18 предложени додатак, који би после првога става дошао у реду: „Но окружни начелник, при изласцима у округ и вароши и т. д.” одбор такођер није усвојио, из разлога поменутих у извештају Државног Савета.

Даље, у истом члану 16 допуна, која да дође као нов одељак, усвојена је од одбора по редакцији, с тим још и по примедби Држ. Савета, да у четвртој врсти тога одељка, а после речи: „постављени за”, треба додати „привремене”, (овде има одвојено мишљење Велизара Аундовића).

У члану 21 предложена измена није усвојена за то, јер ако би се и законом о последним судијама межда повећао персонал, онда на шта и овим законом повећавати и број среских полицајских писара

У члану 32 у првом ставу а пред речи: „кметови”, додати још: „преседници”; тако исто и у ставу трећем после почетне речи: „присутни”, додати: „председници”. У истом пак члану, и то на крају, као засебан одељак, додати, који да гласи:

„Одбор бирачки водиће записник о току избора, који потписује цео одбор са примедбама, ако их буде при избору, и такав под печатом својим одмах шаље окружној скупштини, преко начелника окружног.

У члану 37, предложеној измену усвојио је одбор по редакцији.

У члану 43. први одељак одбор је задржао као што је у закону, а други изменио је, и који ће гласити овако:

„Овај одбор најдаље другога дана подноси скупштини извештај, и скупштина одлучује о правилности избора. Ако Скупштина нађе, да је избор кога члана незаконит, искључени у року од 24 сата има права жалбе на Државни Савет, који по истој

за три дана од пријема доноси завршно решење (чл. 145, тач. 4. Устава) и таково брзојавом доставља скупштини.” (И овде има одвојено мишљење једнога члана одбора).

У члану 66. измена усвојена је од одбора по предложеној редакцији.

Као и у члану 105. тако исто усвојена је измена по редакцији.

С тога част је одбору предложити Народној Скупштини ове измене и допуне да их изволи примити.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА:

Вел. Кундовић

ИЗВЕСТИЛАЦ:

М. М. Веселиновић

ЧЛАНОВИ:

Илија Ж. Мојић, Љубинко Милинковић, Н. М. Ристић, Јован И. Николић, К. А. Јуришић.

Председник — Оба ова законска пројекта са извештајима стављају се на дневни ред за седницу која ће се држати преко сутра у понедељак, сем тога на дневном реду биће друго читање повластице о клању свиња; о попису људства и о изменама у закону о среском паробродском друштву.

Седницу заказујем дакле за понедељак у 9 сати пре подне.

Молим одборе да изволе доћи да раде данас по подне а такође и сутра и пре и после подне и да похитају са радом.

Седница је закључена у 11½ часова пре подне.

## 21 САСТАНАК

3 децембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Никола Пашић

СЕКРЕТАР

Лука Лазаревић

Почетак у 10 часова пре подне.

Присутновала су г. г. министри: унутрашњих послова и народне привреде.

Председник — Скупштинска је седница отворена. Изволте чути протокол 20 редовног састанка.

Секретар Љуба Јоксимовић прочита тај протокол.

Председник — Има ли ко од г. г. посланика да примети што на састав протокола?

Алекса Ратарац — Мени се чини, да је у протоколу записано, да сам ја изабран за одбор за молбе и жалбе, а ја нисам изабран.

Секретар Љуба Јоксимовић — Јесте, изабрани сте за одбор за молбе и жалбе.

Алекса Ратарац — Нисам (чује се: Мијајило Ристић).

Секретар Љуба Јоксимовић — Добро, кад је Мијајило Ристић изабран ја ћу ставити то у протокол.

Председник — Стављам на гласање, усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја).

Изволте чути молбе и жалбе, које су упућене Скупштини.

Секретар Лука Лазаревић чита:

Јов. Петровић, књиговођа министарства финансије; Рад. Предић, управник држ. дугова; Аксентије Јокић, учитељ из Крупња, моле да им се уваже извесне године службе; Софија Филиповић из Београда, моли да јој се врати пензија, коју је њен отац уложио; Јован Савић, трговац из Свилајинца, жали се против решења министра грађевина; Грађани вароши Лознице, моле да се укине затварање дућача у недељне и празничне дане; Стеван



Миловановић из Дрежника, у ср. ужичком, и окр. ужичком, моли да му се извесна земља поврати у својину; Милан Величковић, из Кисијева, моли да му се исплати реквизиција; Општина враштањска, у ср. поцерском, окр. подринском, моли да јој се исплати реквизиција; Еснаф механско-кафански из Лознице, моли да се укине акциз на пиће; Јован Ђорђевић, ћурчија из Тополе, моли да му се смањи данак; Сељани општине добришке, у округу подринском, моле да им се дозволи прелаз преко Дрине; Љуб. Петровић, писар касационог суда, моли да му се врати по други пут наплаћени ванредни улог и посмртна плата; Грађани општине витошевачке, моле да им се не забрањује ношење пресних опанака; Јелисавета Јанић, удова из Београда, моли за државну помоћ; Владимир Милосављевић из Ланишта, у срезу беличком, окр. моравском, моли да му се смањи пореза на земљиште; Настасија Стефановић, удова, моли за државну помоћ; Рачунополагачи општине теговишке и мртвичке, моле да се из општинске касе плати дијурна за прегледање општинских рачуна; Суд општине боровачке, у ср. заглавском, окр. тимочком, моли да се свештеницима у име бира даје жито; Исти суд, моли да се строго врши закон о мерама; Васа Нешић из Ланишта, у ср. беличком, окр. моравском, моли да се општинским судовима нареди брзо извршење пресуда; Судови општине коренитске и костајничке, моле да се манастиру Троноши врати парохија; Сељани из Бадљивице, у ср. смедеревском, окр. подунавском, моле да буду одвојени од Малог Орашја и спојени са Друговцем.

Председник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за то. — Изволте чути четири предлога посланичка.

Секретар Лука Лазаревић чита:

#### ПРЕДЛОГ

##### Народној Скупштини.

Још 1883 год. држата је јавна лицитација за зидање гимназиске зграде у Пироту и уступљена је лицитанту за 106.000 динара. Доцније је ова лицитација покварена не знамо из којих узрока, па тако стоји и дан данашњи.

Међутим народ округа пиротског ево већ седам година вако даје прирез за ту гимназију, па још своју школу не види, те за то мора да плаћа кирију сваке године по 130 дуката пес.

Новац за зидање гимназиске зграде се је до сад у великој суми нагомилао, тако да би се зграда потпуно могла отпочети.

С обзиром на жртве које народ окр. пиротског тако вољно приноси народној просвети а тако исто и на свој географски положај подписанима је част предложити Народној Скупштини да донесе овако законод. решење:

Чл. I. У вароши Пироту садашња нижа гимназија диже се на степен велике гимназије.

#### Предлагачи:

В. Ђирковић, Др. К. Динић, Стеван Миљковић, В. П. Манојловић, Јован И. Николић, Станча Виденовић, Мијанло М. Веселиновић, Лука Лазаревић, Мата Радојковић, Јованча Стојановић, Милош Марковић, Ранко Петровић, В. Младеновић, М. Н. Миљковић, Радисав Митровић, Др. Ст. Вукчевић, Љуб. Јоксимовић.

За тим

##### Народној Скупштини

Законом о уређењу свештеничког стања од 31 децембра 1882 год. збор. 38 стр. 247 у чл. 6 наређено је да се од сваке пореске главе уз порез полугодишњи наплаћује, за чинодјејства набројана у чл. 5 напоменутог закона по један динар и тај наплаћени новац да се предаје среској државној благајни, а у чл. 8 изложено је колико свештеник у име венчања, крштења, опела и т. д. има да наплати.

Овим члановима у напоменутом закону, предвиђа се велика неправда народу и то: на чл. 6 због тога што се од сваке пореске главе по један динар уз полугодишњу порезу на име плате свештеничке у чл. 5 набројане, наплаћује, а међутим чинодјејство свештеник врши у кући задружној једно исто, као и онде где је једна пореска глава у дому. И што свештеници за чино-

дјејства набројана у чл. 8 нап. зак. наплаћују одређену им таксу, како који хоће или боље рећи уме, без да ико о томе води ма какву контролу или каквог рачуна.

Зато у интересу саме правде, а и правилнијег вршења у напоменутом закону, предложимо ову измену и допуњу у напоменутом закону која ће гласити овако:

#### ПРЕДЛОГ

Закона о измени и допуни закона о уређењу свештеничког стања од 31 децембра 1882 год.

Чл. 6 замењује се и гласи овако:

За сва чинодјејства и дужности свештеничке, који су набројане у чл. 5 овог закона плаћа сваки дом (кућа) по један динар уз полугодишњу порезу, изузимајући масе сиротна лица, и оне који не плаћају 15 динара непосредне порезе са државним прирезом.

Чл. 9 замењује се и гласи овако:

Све таксе набројане у чл. 8 овога закона које је свештеник чинодјејством зарадио, наплаћиваће суд општински на писмени захтев свештенички, у року од 10 дана, од пријема писмена и на квиту му предавати.

Ако суд општински то неби у остављеном року извршио, државна ће власт, на саму доставу свештеника, казнити председника за неизвршење, од 20 до 50 динара у полу општинске касе и наплату о његовом трошку извршити.

Овде се изузимају чинодјејства које свештеник по овоме закону мора бесплатно извршити.

27 новембра 1890 год.

у Београду.

#### Предлагачи

народни посланици:

Љубинко Милинковић Милан Б. Поповић

За тим

#### ПРЕДЛОГ

##### Народној Скупштини.

Од пре неколико година почели су наши занати у Србији с године на годину опадати све више и више, тако да од понеких заната остали су само трагови и зна се да их је било, а данас су пропали.

Да би се наше занатлије побољшале налазимо за потребно предложити Скупштини, да донесе закон о подели заната у овој форми:

#### Члан I

Од дана подписа овог закона па за 6 месеци има се у целој нашој држави учинити подела заната.

#### Члан II

Ни један занатлија не сме се занимати радњом ма којег заната док не добије мајсторске право од надлежног еснафа по уредби еснафској.

#### Члан III

Ни један српски грађанин не може имати на више заната мајсторска права сем једно, но ако је који добио пре овог закона право, има се у року од 6 месеци одрећи једног, и важиће му право еснафско само на један занат.

#### Члан IV

Дућанције — трговци, који се занимају манифактурном радњом било у варошима и варошицама, било у селима не смеју продавати израђене еснапе, које наше занатлије израђују; но код кога би се затекли израђени артикли занатлиског еснапа, кад овај закон ступи у живот, мора газда еснапа у року од 6 месеци исти продати или уклонити из своје радње.

#### Члан V

У трговачко-манифактурним радњама или бакалским смеју се продавати израђени еснапи нашим занатлијама само у овом случају:



а.) Ако у месту једном или у растојању од два сахата било вароши и варошице или села нема занатлија који би могли подмирити потребу са својим занатима потрошача у том месту ;

б.) или ако би их имало, али би били у малом броју или тако слабог капитала да не могу сами са својом израђевином подмиривати потребу онолико, колико би сама околина то потребовала ; и

в.) но само по одобрењу и увиђавности државне власти, а старешине дотичног еснафа, могу се продавати еснапи израђени нашим занатлијама по радњама манифактурним или бакалским

#### Члан VI

Код кога би се трговца — дућаније после означеног рока у члану IV-ом пронашло да без одобрења у члану V-ом под в.) продаје израђени еснап нашим занатлијама казниће се од 100 до 200 динара или забрана радње од 1 до 5 месеци.

#### Члан VII

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише

1 децембра 1890 год.

у Београду.

#### ПРЕДЛАГАЧИ :

Младен Марковић, Тодор Радовановић, Павле М. Ранковић,  
поп Таса Вукосављевић.

За тим

### Народној Скупштини.

Још на „ванредном сазиву“ прошле године, предложили смо Народној Скупштини, да се неки наши просветни заводи, као „Учитељска школа“ и „Виша женска школа“ преместе у она места у Србији, која су престала бити окружна места. При поднашању овог предлога руководило нас је: што смо мислили, да ћемо овим учинити нападну горњим местима, која су престала бити окружна сем Београда; што нам је познато да се у вишој женској школи сваки разред састоји из три одељења, дакле готово у Београду има три више жен. школе; што и надзор и настава и дисциплина, у овако, претрпној школи не може се при најбољој вољи вршити онако као што би ваљало вршити; и на послетку што не би били осуђени сви крајеви у Србији, да своју женску децу шаљу у Београд на учење и васпитање, и ту тако скупо плаћала њихно издржање.

Учитељску школу треба преместити из Београда: што није добро концентрисати сву просвету у Београду само; што би издржавање ђака на другим местима коштало много јевтиније, и најзад, што учитељска школа спрема учитеље за народ, па ова школа треба да је у народу, а Београд постаје све више космополитска варош.

Из свих ових разлога, слободни смо поднети Народној Скупштини следећи предлог:

а) Да се београдска учитељска школа премести у које од ових места која су престала бити окружна. И

б) Да се два одељења више женске школе преместе такође у два друга места, која су била окружна.

Селење ових школа у које од горњих места, стало би јевтино, а тамо би се сместила у оне зграде у којима су пре била начелства.

25 новембра 1890 год.

Београд.

#### ПРЕДЛАГАЧИ :

Младен Марковић и Павле М. Ранковић.

Председник — Сви ови предлози упућују се одбору за претрес предлога посланичких.

Изволте чути неколике интерпелације.

Секретар Л. Лазаревић чита :

### Интерпелација

на

Г. министра унутраш. дела.

По тужби Милоша Б. Михаиловића из Кучева, од 25 јула тек. год., противу Живојина Редића, из Турије, због покушаја убиства, начелник среза звишког, г. М. Тодоровић, ставио је у притвор оптуженога истога дана, када је тужба поднесена.

Противу оваквог поступка поменутога средског начелника не би се имала никаква примедба ставити, шта више такав његов брзи рад имао би се похвалити, јер брзим ислеђењем и кажњивом кривца може се постићи она најглавнија пех казне-нога права *застрашење* (пример).

Но на жалост, као што ће се видети, овај његов брзи рад — стављање оптуженога у притвор — био је под утицајем партијске страсти, јер он после стављања оптуженога у притвор није брзо радио на ислеђењу, него је ово намерно одуговлачио. Ово доказујемо следећим:

Као што акта овога оптужења, која се налазе код првостепеног пожаревачког суда, гласе, он од 30 јула па до 19 августа није ништа на ислеђењу радио.

За тим од 19 августа па до 28 истог, он је истина нешто радио, али то што је урадио, могао је извршити за два дана. Но то није све, јер :

Од 28 августа па до 28 септембра он није кључио пером у ислеђење, ма да му је пре 28 августа па мало доцније дошла једна жалба од брата оптуженога коју му је начелник округа спровео са изреченом напоменом, да пази на рок означен § 156 под *a* кривичнога поступка.

Кад је дакле поменути средски начелник имао у рукама жалбу брата оптуженога, он баш онда не ради на ислеђењу ништа равно 30 дана, те у место да га жалба буде од користи оптуженоме, она му је била само од штете, што је у исто време доказ, како је ослабила веза потчињености код поменутог средског начелника на спрам наредбе своје претпостављене власти.

Тек 13 октобра оптужени је спроведен суду који га је пустио на слободу.

Из овога се види, да је оптужени Живојин лежао у притвору полицијском равно 7 дана за дело на коме се радило само 30 дана, а 49 дана баш ништа.

Са разлога што је § 156 под *a* кривичнога поступка, који је постао у цели јаче личне сигурности, одредио рокове од 15—30 дана и два месеца за које се време једно кривично дело мора иследити.

Са разлога, што се ислеђење овога дела, по што су сведоци из тог среза, морало свршити за 15 дана, а оно је ислеђивано 79 дана — молим г. министра унутрашњих дела да ми одговори :

1. Сматра ли г. министар, да је оптужени Живојин незаконо у притвору држан, па ако сматра,

2. Да ли је вољан оптужити поменутог средског начелника по § 123 крив. закона без обаира што на то има непосредно право поменути Живојин.

3. Ако би г. министар нашао, да није надлежан за ово оптужење, онда зашто ?

Ст. Максимовић  
посланик.

### Интерпелација

на г. Министра Просвете

Господину Министру Просвете

Дознао сам да је управа народног позоришта у Београду потрошила из позоришног фонда преко 2000 дин. још 1879 г. па од тога доба ништа се не зна, нита је с тим новцем.

Даље, дознао сам да се позоришни пензионери почело оснивати још 1879 год. и то процентима (по 3%) од плата сталних и редовних чланова и глобама од свега позоришног



особља. Међутим, ништа још није уређено и ако постоји закон о народном позоришту од 1870 г. са чл. 9.

Пошто сам дознао за још неке неуредности управе народног позоришта а видим из пројекта буџета овогодишњег, где г. министар тражи субвенцију за то позориште — молим г. министра, да ми изволи објаснити:

1.) Где су паре што је управа позоришна узела 1879 г. из фонда позоришног а у суми од преко 2300 дин.?, иде ли и интерес на тај новац и колико је до сад нарастао капитал?

2.) Колико има до сад новца позоришног фонда код Управе Фондова?

3.) Да ли и на који начин управитељ контролише продају билета.

4.) За што управитељ није уредио позоришне ствари, кад би 11 година седи на том месту, и прима велику плату? Па кад за 11 год. није то урадио, да ли је у опште способан да то уради?

5.) Чиме Управитељ може правдати онај жалосни случај, који се ономад 29 Нов. десио за време представе у Народном Позоришту, и који је случај могао врло велику несрећу учинити?

Др. Станоје Нешић  
народни посланик.

### Интерпелација

ВА

Господита министра правде

На предлог министра правде, а по члану 203 Устава, указом од 1 априла тек. год. (Бр. 74 «Српских Новина»), разрешени су од дужности: 11 касационих судија, 8 апелационих, 7 окружних судија и 12 председника окружних судова, и на основу § 33 зак. о чиновницима грађанског реда стављени на расположење; а указом од 15 октобра тек. год. (Бр. 230 «Српских Новина»), по 6 тачки чл. 203 Устава, а на основу § 70 зак. о чиновницима стављене су ове судије у пензију.

Као што се види, првим указом стављене су ове судије на расположење по § 33 зак. о чиновницима, а оним другим указом у пензију по 6 тачки чл. 203 Устава, а на основу § 70 поменутог закона и тиме их госп. министар уврстио у обичне чиновнике.

Мени се чини, да је г. министар подрешно што је поменуте судије ставио на расположење по § 33, а исто тако подрешно је што их је ставио у пензију и по § 70 истог закона.

Ни једном ни другом пропису овде није било места. Ствар се ова имала решити једино по 6 тачки чл. 203 Устава. Поменуте судије могле су само доћи у пензију, а не на расположење. Реч на расположење, по закону о чиновницима, има значење које се не може применити на судије што се објашњује мало ниже.

Услед оваког поступка г. министра, рађа се ово питање: да ли је г. министар радио по Уставу и закону кад је ове судије ставио на расположење?

С обзиром на Устав и закон о судијама, ја кажем да није. Тако:

1. *Са гледишта Устава.* Судије нису то исто што и обични чиновници. За обичне (опште) чиновнике важи закон о чиновницима грађанског реда од 15 фебруара 1864 год. а за судије постоји засебан (специјалан) закон од 9 фебруара 1881 године. Није нужно да испитујем овде сву разлику ова два закона, те да се види, да судије имају друкчији положај и друге гаранције које су везане за тај положај, него што то имају обични чиновници. Све гаранције које су за судије биле прописане, увесене су у Устав. То се види из VIII одељка Устава. По закону о судијама и Уставу, судија је непокретан и не може се преко своје воље на другу дужност упутити. Устав и закон о судијама одређују судијама само пензију. За њих ни у Уставу ни у закону нема речи на расположење, која се налази о чиновницима. Тако дакле наређује закон о судијама, а тако наређује и Устав па и 6 тачка члана 203 Устава која пада у прелазна наређења и која гласи од речи до речи: «Све садање судије

које не буду остале у судству по новом распореду, добиће пензију према одредбама закона о чиновницима»; дакле ово прелазно уставно наређење позвало се на закон о чиновницима само да напомене, да онај судија има доћи у пензију, који је 10-ту годину службе навршио (по § 71 зак. о чинов.) а ништа друго, јер закон о судијама као засебан није о томе друкче прописао, те у том погледу важе одредбе општег закона.

Као што се види, ово прелазно уставно наређење, одржало је у важности § 9 и 19 зак. о судијама који изричу, да судије могу доћи само у пензију, дакле односно тога њиховог права ни сталне па ни прелазне уставне одредбе нису ништа противно наредиле. Друкче није ни могло бити. На то је Устав морао да пази, јер ако би се противно урадило, онда би се вређало то њихово стечено право. Кад би се на име допустило, да се судије могу ставити на расположење као и обични чиновници, као што госп. министар мисли, онда би се те судије могле изложити свим последицама закона о чиновницима на пример: да приме ново мање звање да раде друге мање послове и т. д. (§ 35 и 36 закона о чиновницима), а то би била нека врста казне, али као што се види, то Устав није хтео с обзиром на закон о судијама који допушта само њихово пензионисање, те је у својим празним наређењима и прописао, да судије које не буду остале у судству по новом распореду добију пензију, чиме је потврдио то њихово право које им је признато законом о судијама.

Из овога се види, да је први указ г. министра правде, којим је поменуте судије ставио на расположење неуставан.

2. *Са гледишта закона.* Општи закон може бити аналогично примењен на случаје, који нису другим законом предвиђени. То је правило које је поставило тумачење закона. И кад за судије постоји засебан закон, који се противи општим одредбама, да се судије могу ставити на расположење, онда само по том општем правилу г. министар није могао да примени општи закон о чиновницима па поменуте судије стављајући их на расположење. Но и без овог општег правила по § 48 закона о судијама, г. министар није могао ове судије да ставља на расположење, јер по томе параграфу наређења закона о чиновницима која би била противна закону о судијама изгубила су силу закона.

Истина тачка 2 тога параграфа поменула је § 63 и 67 зак. о чиновницима оглашујући их за неважне, те изгледа да су остала наређења закона о чиновницима задржана за судије, али то не стоји, јер ако би се узело, да само та два параграфа немају вредности за судије, онда би се могло узети, да све друге одредбе закона о чиновницима важе за судије, као § 70 по коме правитељство може сваки пут чиновника из службе отпустити и т. д. но, као што се зна, ове су одредбе за судије неважне. Међу тим, ова друга тачка § 48 поништена је четвртм тачком истог параграфа, јер ова тачка има овакав генералан (општи) завршан став: «А тако исто губе силу закона и сва остала наређења, која би била противна закону о судијама», те је сада ван спора, да се § 33 на ове судије није могао применити. Међу тим, тај параграф неправилно је примењен на судије баш кад би се узело да се он и на њих може респросарети, јер тај параграф гласи од речи до речи овако:

«Привремено може се чиновник удалити из службе само ако се укине звање које је имао или надлежатељство у коме је дужност отиравао», дакле по § 33 на коме је министар при указ основао, чиновник се може ставити на расположење само у два случаја:

а), кад му се укине звање; или

б), надлежство у коме је служио, што код ових касационих, апелационих, окружних судија и председнике судова не стоји, јер су како њихова звања тако и надлежства у којима су служили и даље у животу остала.

Овака радња г. министра има ову последицу.

Параграф 35 зак. о чиновницима сматра на расположење стављеног чиновника у свему као чиновника. Пошто су ове судије 1 априла стављене на расположење, а 15 октобра у пензију, то им је за 6 месеци и 15 дана увећана пензија и то



неким са 4, неким са 5, а неким са 6 и више динара месечно, што износи годишње до 300 дуката, те је са толико г. министар правде оштетио касу државну, чега не би било, да су поменуте судије по Уставу одмах стављене у пензију.

Са разлога, што је г. министар правде ставио поменуте судије на расположење мимо Устав, са разлога, што су ове судије стављене на расположење по прописима закона о чиновницима који важе само за обичне чиновнике а не и за судије, и са разлога, што је услед тога поменутим судијама увећана пензија за 6 месеци и 15 дана на штету државне касе, — молим г. министра правде да ми одговори на следећа питања:

1). Како је могао поменуте судије да ставља на расположење кад 6-та тачка члана 203 Устава наређује њихово пензионисање.

2). Како је могао указ за њихово стављање на расположење да оснива на § 33 закона о чиновницима, кад судије не потпадају под тај закон, и кад тај пропис допушта стављање на расположење само у ова два случаја: кад се звање тога чиновника укине, или надлежство у коме је служио; а код ових судија не стоји ни један, ни други случај.

3). Сматра ли да је овим судијама за 6 месеца и 15 дана увећана пензија, и колико годишње она износи? и

4). Ако сматра да им је пензија увећана, мисли ли г. министар, да ту увећану пензију стави на терет буџета, и ако се види, да указ о стављању њиховом на расположење не почива ни на Уставу, ни на закону?

Ст. Максимовић,  
посланик.

**Председник** — Све прочитане интерпелације упућују се надлежним министрима.

Изволте чути молбе за одсуства.

**Секретар Л. Лазаревић** чита:

### Народној Скупштини, Београд

Потребно ми је двадесет дана одсуства због нужних послова; молим Скупштину за одобрење.

1 децембра 1890 год.

Жагубица

Анта Радосављевић

**Председник** — Одобрава ли Скупштина одсуство (више не одобрава). Стављам на гласање, ко је за то, да се одобри нека седи, а ко је против нека устане. (Већина седи). Одобрено је.

**Секретар** чита:

### Народној Скупштини,

Молим Народну Скупштину, да ми одобри шесто-дневно одсуство.

3 децембра 1890 г.

у Београду.

Никола Протић  
народни посланик

**Председник** — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство (одобрава).

**Секретар** чита:

### Народној Скупштини.

Молим Народну Скупштину, да ми дозволи десето-дневно одсуство ради уређења својих адвокатских послова.

3 децембра 1890. год.

у Београду.

Ст. Максимовић  
народни посланик

**Председник** — Ко је за то да му се одобри одсуство нека седи, ко је против нека изволи устати (већина седи). Одобрено му је.

Посланик г. Степа Миљковић вратио се са одсуства.

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду предлог законски о изменама и допунама у закону о изборима народних посланика.

**Известилац Арса Прокопијевић** чита извештај одборски за измене и допуне закона изборног (види бр. 5 стр. 59 и 170).

**Председник** — Сад можемо да приступимо говору у начелу или у појединостима. Је ли вољан когод да говори у начелу? (Није). Прима ли Скупштина измене у начелу. (Прима). Приступимо претресу у појединостима. Изволте чути први члан.

**Известилац Прокопијевић** чита члан 21 (стр. 59).

**Председник** — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

**Известилац** прочита чл. 32. (стр. 59 и 170).

**Председник** — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

**Известилац** чита додатак 34 члану (иста страна).

**Милош Богдановић** — Господо, имајући сопственог искуства о једном решењу окружног суда, узимам слободу да напоменем једну непотпуност овог члана, а нарочито у ставу првом. Према је овде јасно и прецизно казано, да бирач мора да је платио претходни порез за прошло полгође, ипак ја мислим да се ту разуме да је платио порез и ранија полгођа. Међу тим код мене је у општини био случај, код кога је суд казао, да се не разуме порез за ранија полгођа, већ за прошло полгође. С тога ја мислим да се то допуни. Један сељак у моме селу тражио је од општинског суда бирачку карту, а платио је порез за прошло полгође и имао је за раније да плати. Суд га је одбио и тражио му је претходне порезе да плати, јер овако се у једном члану одређује казна за случај, кад се изда бирачка карта, а пореза није плаћена, он га је одбио и тражио порезу за ранија полгођа, а он није хтео, него се жалио суду и окружни суд је тражио објашњења са чега му није издата бирачка карта, кад је понудио да плати порезу за прошло полгође. После објашњења суд је окружни, чини ми се био пристрастан, кад доноси решење, па каже: не односи се овај став закона на онога, који није платио порезу и за ранија; сем прошла полгођа, и тако наређује суду општинскоме да мора да му изда бирачку карту.

Овај случај је познат и г. Министру унутрашњих послова јер се о томе страшио лармало у „Српској независности“ против суда општине смилевачке. С тога треба да се допуни овај члан овако: да бирачи добијају бирачку карту, пошто претходно плате *све раније* порезе, па тек после да дође за прошло полгође.

**Михаило Поповић** — У чл. 85 Устава казано је, између осталог ово: „сваки који хоће да употреби своје бирачко право мора претходно узети бирачку карту. А бирачку је карту надлежна власт дужна издавати свакоме, који докаже признањем, или протоколом, у који се заводи плаћање порезе, да је у прошлом или у текућем полугођу платио порезу која даје право бирања.“

Ово је једно правило једног највишег закона, једно основно правило, које се никаквим другим законом не може да поништи док се основни закон — Устав не измени.

Кад он плати порез за прошло или текуће полгође, он према Уставу има право на бирачку карту, и то му се не може одбити.

**Председник** — Стављам на гласање: ко је за то, да се овај члан усвоји по предлогу одборском, тај нека седи, а ко је против нека изволи устати? (Већина седи) дакле примљен је предлог одборски.

**Известилац** чита чл. 35 (стр. 59. и 170).

**Министар унутр. дела, Ђаја** — Господо, измене, које сам овде предложио да их узаконите иду на то да посао изборни тече лако и правилно, и да сваком грађанину буде што обезбеђеније грађанско право. Истина да се и у новинарству нашем појављују жалбе и укори на владу: зашто се тако скорашњи закони мењају, али то, господо, не само да није зло, него е добро јер ко хоће да врши законе тај пази и



на све непотпуности њихове и гледа да их измени чим их опази. Она практика не ваља, да кад се уђе у траг или кад се наиђе на непотпуност или неподесност у закону, да се та неподесност лечи невршењем закона или да се тражи некаква аналогија, која често пута може бити несагласна са духом закона. Ја држим, да се тиме можемо похвалити, што чим смо наишли на непотпуности у закону, одмах хоћемо и да их поправимо те да не заслужујемо прекор за то.

Сви знамо, да је једна од највећих тешкоћа, да је један од најзаплетенијих послова изборних, који је највише повода дао разним прекорима, а и погрешкама, у издавању бирачких карата. По себи кад се узме бирачка карта нема Бог зна какве стварне важности; она није ништа друго него олакшица да се што брже наиђе бирач у синековима. Али она има и другу важност: та је у томе, што је уставом наређено да ње мора бити и ми онда морамо удесити издавање и руковање с бирачким картама тако, да не буде на сметњи изборном праву а и да не да повода оноликим прекорима; јер као што знате, противу издавања бирачких карата било је највише прекора. Навођемо је да су издавате онима, који нису платили порезу; да некимма нису на време издате и т. д. Дакле види се да један посао, који је од најмање важности, даје највише муке и навлачи највише прекора, на смо мислили да би се најбоље томе могло доскочити, кад посао издавања бирачких карата не бисмо одвојили од посла наплаћивања порезе; другим речима, да сваки грађанин и бирач кад плати порезу, да у исти мах добије и бирачку карту. А да би се то издавање олакшало, чини ми се да је најбоље да на пореским књижицама чим грађанин плати порезу — разуме се онолику, колику треба — у истих мах овај, који је наплатио порезу на нарочитом листу у пореској књижици удари жиг, који је оно што и бирачка карта. На тај би начин он одма добио бирачку карту за све изборе у оној години и неби морао да је тражи. Тим би се пак стало на пут и могућим злоупотребима и прекорима. Као што видите тим би био знатно упрошћен посао отпали би синекови о издатим бирачким картама јер би тада овај, који наплаћује порезу, означио да је издао бирачку карту а такође и сваки грађанин чим плати порезу одма би добио бирачку карту. Чини ми се да је то тако лак и прост начин да би га требало усвојити, и с тога у одбору нисам могао пристати, а нисам могао ни разумети, зашто се не усваја овај начин, који нам знатно олакшава посао, који се до сада на мучан начин вршио.

**Известилац Прокопијевић** — Разлози, који су руководили одбор, да овај жиг на пореским књижицама изостане са свим, и да остану бирачке карте, као што су до сада биле у главном су ови:

На првом месту нама је изгледало, да по Уставу, чл. 85. бирачке карте дају се некако одвојено, саме за се, без да се везују са чиме другим као што се пројектом тражи.

Тај члан овако гласи:

„Сваки, који хоће да употреби своје бирачко право мора претходно узети бирачку карту. А бирачку је карту надлежна власт дужна издавати свакоме, који докаже признаницом или протоколом у који се заводи плаћање порезе да је у прошлом или у текућем полугођу платио порезу, која даје право бирања.“

Дакле, са предлогом г. Министра иде се на то, да се са овом признаницом — а признаница замењује пореску књижу — веже бирачка карта, а по Уставу се вели да се мора са овом признаницом доказати да је пореза плаћена на тек се онда може добити бирачка карта.

То значи дакле нешто засебно, нешто одвојено. То је један разлог.

Други нас је разлог руководио, што се народ навикао на ове бирачке карте и изгледа да кад би то променули, да би могло бити више неправилности, а после тога и због трошкова, који би се учинили око ових жигова. Најмање жиг би сваку општину коштао 10—15 динара; а то би пало нашем свету у очи, док међу тим тај жиг замењен је сада општин-

ским печатом и бир. картом које се (карте) о државном трошку набављају. Још један доста јак разлог то је, што ако би примили овако по пројекту Министровом, да се жиг утискује на пореску књижицу, онде би задругари лишени били права бирања у оним кућама, где нису сви чланови једне партије. Тако на пр. по досадањем закону пореска књижица давала се само старешини задруге; сад ако тај старешина не дели мишљење са својим задругарима, он употреби своје право на оде а осталим задругарима не да порес. књижицу да би и они употребили са њом своје бирачко право. Да би се то избегло, морало би се увести да и задругари бесплатно, добијају пореску књижицу а то је само ваћи трошак и већа давгуба. Дакле ти су нас разлози руководили те смо овај жиг изоставили (одобравање).

**Ђока Анђелковић** — Не само господо, да из разлога које је г. Министар навео, треба удесити да бирачке карте буду додате пореским књижицама, него и из још једног врло важног разлога, који је био разлог наше опозиције, да су избори незаконити, а то је разлог да су многи добили бирачке карте, а порезу нису платили. Узмимо сада колика је вредност такве бирачке карте, која је саставни део пореске књижице; узмимо сад колико прекора отпада; да ли је закон повређен или не!. То је 1 разлог више који придружујем разлозима г. Министра и налазим, да треба урадити овако као што је и предложено. Што се тиче задруге, овде би била нека врета изузетка, али у сваком случају може се додати допуна, коју сад немам спремну а предлог свакојако треба усвојити. То је моје мишљење.

**Томо Војичић** — Та нова жиговина, коју хоће да заведе г. министар унутрашњих дела, неће бити подесна за наш народ, јер ако се она узакони, ја могу признати одмах овде да ће се тиме донети већа забуна у народ. Као што сви знамо наш је народ навикао већ на бирачке карте, које су у осталом предвиђене у Уставу. Па кад је то предвиђено и Уставом а и бирачи су навикли на то, онда је боље, да то остане по уносити сад ову жиговину.

Ова жиговина не само што даје забуну, но ће отворити и један нов рад код општинских судова и општински ће судови издавати опет и карте кад то буде потребно за 5—6 задругара, а ударати и жигове.

Дакле ја мислим, да је одбор погоднио жељу народа и за то би ми требали гласати за одборску редакцију.

**Љуба Јоксимовић** — Одборска је редакција врло добра да се одбаца прекор, који чини опозиција говорећи, да се давале карте и онима, који нису платили порез. Но има друга једна неприлика а то је ова:

По данашњем изборном закону одговара за издавање бирачких карата поред председника општине и писар који је с леве стране карте потписан. Сад, ако се усвоји ово ударање жига, онда ће да удара жиг једино председник општине, који може да буде неписмен и који се увек може одговорити и бацити одговорност на писара. Писар неће признати да је председнику што потурно, и тако може да се створи још већа неприлика; и за то ја мислим да би било боље, да остану бирачке карте јер је увек већа сигурност за правилан рад, кад одговарају двојица, а не сам председник општине.

**Димитрије Машић** — Господо, ја држим, да је одбор некоректно поступио или бар разлози које је господин известилац изнео нису такви, да би могли да побију мишљење које је овде изнесено. Баш навод г. Томе Војичића тврди, а и ви ћете сви морати признати, да је тим жигом или жиговином како то Војичић назива, упрошћена радња и има мање посла јер ви знате, да издавање бирачких карата почиње у одређено време и за одређено време се свршава, док на овај начин одмах ће се издати бирачке карте чим ко порез платио буде.

То је дакле радња проста и биће много тачнија, кад се веже једно с другим плаћање порезе и издавање бирачких карата.

(НАСТАВИТЕ СЕ)